

G CONSELLERIA
O EDUCACIÓ, UNIVERSITAT
I I RECERCA
B DIRECCIÓ GENERAL
/ PRIMERA INFÀNCIA, INNOVACIÓ
I COMUNITAT EDUCATIVA

Instruccions 14/2020 per al desplegament del Pla de Coeducació de les Illes Balears en referència a l'objectiu específic 2.2 (acció 25), sobre la incorporació de la perspectiva de gènere a l'educació: redacció i difusió d'orientacions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre

INTRODUCCIÓ

Els centres educatius sostinguts amb fons públics han d'adoptar pràctiques de Coeducació i afavorir la formació en Igualtat, tal com disposa la Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes.

La llei 8/ 2016, a l'article 12 , entén per Coeducació l'acció educativa que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de qualsevol mena de discriminació per raó d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere. Els centres, d'acord amb aquesta llei i respectant la seva autonomia, hauran d'incloure el principi de la Coeducació en el seu projecte educatiu. El principi de Coeducació s'ha d'incorporar als plans d'acció tutorial i als plans i reglaments de convivència dels centres educatius, d'acord amb l'autonomia i el projecte educatiu de cada centre.

La llei 11/2016, a l'article 26, disposa que les polítiques públiques educatives s'han d'adreçar a aconseguir un model educatiu basat en la igualtat i el desenvolupament integral de la persona al marge d'estereotips, rols, prejudicis i discriminacions per raó de sexe, orientació afectiva-sexual i/o identitat de gènere i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere. Per això, s'ha de potenciar la igualtat real de dones i homes en totes les seves dimensions: curricular, organitzativa i altres. L'Administració educativa ha de tenir com un dels seus principis bàsics la prevenció de conductes violentes en tots els nivells educatius, especialment de la violència masclista. L'administració educativa de les Illes Balears ha de garantir que en tots els centres educatius hi hagi una persona responsable de la coeducació, amb formació específica, que impulsi la igualtat de gènere i faciliti un coneixement millor dels obstacles i les discriminacions que dificulten la plena igualtat de dones i homes. Aquesta tasca de responsabilitat en matèria de coeducació pot ser compatible amb altres funcions en el centre.

L'Eix 1 del Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere proposa la ruptura del silenci mitjançant el foment d'accions de sensibilització de la societat i de la prevenció de la

violència de gènere desenvolupant accions dirigides a sensibilitzar a tota la societat sobre el mal que produeixen la desigualtat i les conductes violentes i ajudar a prendre consciència sobre la magnitud del problema de la violència contra les dones i les conseqüències que tenen per a la vida de les dones i dels seus fills i filles. Aquestes actuacions tindran com a destinataris principals a nins i nines, adolescents i joves, per a que interioritzin la igualtat com un valor essencial per a la convivència entre dones i homes.

L'Administració educativa de les Illes Balears ha de garantir la posada en marxa en els centres de projectes coeducatius que fomentin la construcció de relacions igualitàries sobre la base de criteris d'igualtat per a tothom que ajudin a identificar i eliminar les situacions de discriminació, assetjament i violència, especialment la violència masclista.

En el Pla de Coeducació de les Illes Balears (2019-2022), per desenvolupar l'objectiu específic 2.1: Desenvolupar el currículum des de la perspectiva de gènere i incorporar-la com a element estratègic en tots els documents de planificació , s'inclou l'acció 23.

Acció 23: incorporació de la perspectiva de gènere al projecte educatiu de centre i als documents que en formen part (desembre 2021).

En el Pla de Coeducació de les Illes balears (2019-2022), dins l'objectiu general 2 : Incorporar la perspectiva de gènere a l'educació, s'inclou l'objectiu específic 2.2: organitzar i fomentar que els centres educatius facin una promoció real de la igualtat. S'estableixen i temporalitzen les accions 25 i 26.

Acció 25: redacció i difusió d'orientacions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat del centre (març de 2020).

Acció 26: elaboració, aprovació i implementació dels Plans d'Igualtat a tots els centres educatius sostinguts amb fons públics (desembre de 2021).

En les Mesures contra les violències masclistes (2017-2020), dins del Pacte social contra les violències masclistes, a la línia estratègica 1 i al punt 1.2.8 proposa l'impuls de Plans d'Igualtat als centres educatius i en fa responsables a la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca i a L'Institut Balear de la Dona.

OBJECTIU

Redactar i difondre orientacions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre.

ÀMBIT

Aquestes instruccions s'han d'aplicar a tots els centres sostinguts amb fons públics del sistema educatiu de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

FASES

Fases per al disseny i la implementació del Pla d'Igualtat i Coeducació

- Curs 2020-2021: fase de diagnòstic i disseny.
- Curs 2021-2022: fase d'implantació.

PRINCIPIS FONAMENTALS

El Pla de Coeducació de les Illes Balears (2019-2022), es vertebra en els següents principis fonamentals que s'han de tenir en compte a l'hora de desenvolupar aquestes instruccions: Transversalitat, Visibilitat i Empoderament, Inclusió, Interseccionalitat, Paritat, Valors democràtics i restauratius, Valors de la cultura de pau.

INSTRUCCIONS

Annex 1: Orientacions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre.

ANNEX 1

Instruccions per al disseny i desenvolupament del Pla d'Igualtat i Coeducació del centre

PLA D'IGUALTAT i COEDUCACIÓ

DEFINICIÓ

El Pla d'Igualtat i Coeducació és el document, que dins del Pla de Convivència, recull el conjunt d'estratègies i pautes d'actuació que tenen com a objectiu la implementació de la Coeducació i la Igualtat en la pràctica pedagògica del centre educatiu. Pretén ser un document operatiu que ha de contemplar el compromís públic de la comunitat educativa amb els objectius establerts a la normativa vigent.

REFERÈNCIES NORMATIVES

- Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.
- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE).
- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, d'igualtat efectiva entre dones i homes.
- LLei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes de les Illes Balears
- Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar la Lgtbifòbia
- Decret 121/2010, de 10 de desembre, pel qual s'estableixen els drets i els deures dels alumnes i les normes de convivència als centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears

OBJECTIUS

- Objectiu General
 - Dotar al centre educatiu d'un pla d' Igualtat i Coeducació operatiu adaptat a la idiosincràsia del centre
- Objectius Específics
 - Reconèixer els estereotips i rols de gènere, actituds i valors sexistes
 - Formar en el principi d'igualtat real i efectiva entre ambdós sexes.
 - Conscienciar sobre la importància de la corresponsabilitat entre dones i homes per una realitat més justa entre ambdós sexes.
 - Sensibilitzar, implicar i formar contra qualsevol forma de violència masclista.
 - Sensibilitzar, implicar i formar contra qualsevol forma de violència lgtbifòbica.
 - Sensibilitzar i formar a la comunitat educativa en l'ús d'un llenguatge inclusiu.
 - Implicar i formar la comunitat educativa en el disseny i l'ús de materials didàctics inclusius.
 - Sensibilitzar sobre l'ús equilibrat d'espais i temps per ambdós sexes.
 - Aprendre a valorar i reconèixer el centre com a espai de relació, convivència i espai segur.
 - Promoure l'educació afectiva sexual integral.

LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Per a desenvolupar els objectius proposats, es tindran en compte diferents línies estratègiques d'actuació que facilitaran tant el diagnòstic com la implementació del Pla d'igualtat

- **Línia estratègica 1: La construcció de la identitat sexe-gènere. Estereotips i rols de gènere, actituds i valors sexistes.**
 - Potenciar un desenvolupament de l'alumnat lliure d'estereotips i actituds masclistes, rols de gènere, actituds lgtbifòbiques, evitant reproduir aquests durant l'activitat docent.
 - Valorar de la mateixa forma a dones i homes, no expressant diferents expectatives segons el sexe, gènere de l'alumnat, la diferent orientació afectiva sexual i identitat i/o expressió de gènere.
 - Superar els hàbits socials i discriminatoris que condicionen l'accés a diferents estudis a les dones.

- Replantejar noves formes de masculinitat i feminitat.
 - Apoderar a les nines, adolescents i dones.
 - Potenciar les responsabilitats d'una manera equitativa.
 - Identificar i denunciar els elements sexistes i lgtbifòbics del propi entorn escolar i social.
 - Identificar i deconstruir els estereotips sexistes i lgtbifòbics dels quals costa més desprendre's.
 - Identificar, valorar i ensenyar actituds igualitàries entre ambdós sexes que es donin al centre educatiu.
- **Línia estratègica 2: Ús del llenguatge inclusiu i no sexista.**
 - Conscienciar sobre l'ús generalitzat del llenguatge sexista, androcèntric i lgtbifòbic en la societat.
 - Sensibilitzar sobre les conseqüències de l'ús del llenguatge sexista, androcèntric i lgtbifòbic.
 - Fomentar formes d'expressió que facin ús del llenguatge inclusiu, igualitari i no discriminatori per raó de sexe.
 - Establir directrius per un llenguatge inclusiu i no sexista a tot el centre educatiu.
- **Línia estratègica 3: Ús equilibrat d'espais i de temps.**
 - Incorporar el principi d'igualtat en el funcionament del centre, especialment, en el reglament de funcionament intern.
 - Readaptar l'organització i espais del centre per dur a terme una implantació de l'educació en igualtat de forma eficient.
 - Fomentar la participació de tota la comunitat educativa en les activitats del centre.
 - Sensibilitzar sobre la necessitat de gaudir d'un temps de lleure no sexista.
 - Promocionar que la participació en activitats voluntàries del centre no es dugui a terme en funció del sexe- gènere, orientació afectiva sexual, identitat i/o expressió de gènere, plantejant activitats que motivin a tothom.
 - Visibilitzar la presència i aportació de les dones, del feminisme i persones de la comunitat lgtbi en espais i actuacions pròpies del centre (cartells, exposicions, dies commemoratius...).
 - Promocionar i potenciar activitats físico-esportives que requereixin la participació conjunta de tot l'alumnat.
- **Línia estratègica 4: Materials didàctics inclusius i no sexistes**
 - Incorporar el principi d'igualtat entre sexes, orientació afectiva sexual i identitat i/o expressió de gènere.
 - Visibilitzar i apoderar les dones als materials didàctics.
- **Línia estratègica 5: El centre, espai de relació, espai de convivència, espai segur.**
 - Articular estratègies de gestió, d'organització pedagògiques que

afavoreixin la interrelació basades en el respecte a la diversitat.

- Informar, sensibilitzar i formar la comunitat educativa sobre estratègies de prevenció i detecció de les violències masclistes i lgtbifòbiques al centre.
 - Erradicar les expressions, comportaments i actituds violentes i especialment referides a les dones pel simple fet de ser-ho de tots els membres de la comunitat educativa.
 - Establir protocols d'actuació en cas d'assetjament escolar o altres formes de violència relacionades amb el sexe, l'orientació afectiva sexual, la identitat i/o expressió de gènere.
- **Línia estratègica 6: Formes de discriminació per raó de sexe. Les violències masclistes**
 - Implicar la comunitat educativa en la lluita davant les violències masclistes.
 - Elaborar un protocol de sensibilització, detecció i actuació davant de les diferents formes de violències masclistes.
 - Difondre i donar a conèixer el *protocol de sensibilització, detecció i actuació davant de les diferents formes de violències masclistes* als diferents membres de la comunitat educativa.
 - Aplicar el *protocol de sensibilització, detecció i actuació davant de les diferents formes de de violències masclistes quan se comuniqui un possible cas.*
 - *Sensibilitzar i formar a la comunitat educativa de diferents formes de violències masclistes, tenint en compte el principi d'interseccionalitat.*
 - **Línia estratègica 7: La violència lgtbifòbica.**
 - Elaborar un protocol de sensibilització, detecció i actuació davant de les diferents formes de violències lgtbifòbiques
 - Difondre i donar a conèixer *el protocol de sensibilització, detecció i actuació davant de les diferents formes de violències lgtbifòbiques* als diferents membres de la comunitat educativa

CONTINGUT ORIENTATIU PLA D'IGUALTAT

A. Característiques i entorn del centre educatiu. Fase diagnòstica

1.1 Descripció de les característiques del centre i de l'entorn que siguin rellevants per a l'elaboració del pla d'igualtat.

1.2 Diagnòstic del tractament de la igualtat al centre. Anàlisi de debilitats i fortaleses. Per a la realització d'aquest diagnòstic s'ofereix una eina diagnòstica.

1.3 Respostes que el centre dona a les situacions de conflicte amb especial esment a aquelles vinculades a comportaments i actituds de caràcter sexista, de violències masclistes en tots els seus graus o amb la diversitat sexual i de gènere.

1.4 Grau d'implicació i participació de tota la comunitat educativa en la promoció de la igualtat i el rebuig a qualsevol tipus de discriminació i violència, especialment la violència masclista.

B. Objectius del pla amb la finalitat de fomentar la construcció de relacions igualitàries i eliminar les situacions de discriminació per raons de sexe , diversitat sexual i de gènere i les de violència masclista. Els objectius específics s'aniran definint a partir de cadascun dels eixos estratègics i de les necessitats detectades en la diagnosi inicial de la Igualtat i la Coeducació al centre. Cada línia estratègica té els seus objectius propis, que s'han de desenvolupar i concretar a través d'accions educatives .

EINES PER AL DIAGNÒSTIC DEL PLA D'IGUALTAT I COEDUCACIÓ DEL CENTRE

A la plana web de L'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar, a l'apartat d'Igualtat i Dona s'ofereix una eina per al disseny del del Pla d'Igualtat i Coeducació del Centre

Enllaç:

<https://docs.google.com/presentation/d/14enmWH3vaxisGLuV7Ax-yo4lWtqYT4rJlIKyHp5lBSA/edit?usp=sharing>

Aquesta eina permet elaborar el diagnòstic d'Igualtat i Coeducació del centre i alhora dissenyar el Pla d'Igualtat i Coeducació d'acord amb les necessitats detectades i prioritats assenyalades en el Projecte Educatiu del Centre.

Amanda Fernández Rubí

Directora General de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa

